

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҒЫЛЫМ
ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ

А.БАЙТҰРСЫНОВ АТЫНДАҒЫ
ҚОСТАНАЙ ӨңІРЛІК УНИВЕРСИТЕТІ

ҚОСТАНАЙ ОБЛЫСЫ ӘКІМДІГІ МӘДЕНИЕТ БАСҚАРМАСЫНЫҢ "ЫБЫРАЙ АЛТЫНСАРИННИҢ ҚОСТАНАЙ ОБЛЫСТЫҚ
МЕМОРИАЛДЫҚ МҰРАЖАЙЫ" КОММУНАЛДЫҚ МЕМЛЕКЕТТІК МЕКЕМЕСІ

КОММУНАЛЬНОЕ ГОСУДАРСТВЕННОЕ УЧРЕЖДЕНИЕ "КОСТАНАЙСКИЙ ОБЛАСТНОЙ МЕМОРИАЛЬНЫЙ
МУЗЕЙ ИБРАЯ АЛТЫНСАРИНА" УПРАВЛЕНИЯ КУЛЬТУРЫ АКИМАТА КОСТАНАЙСКОЙ ОБЛАСТИ

АЛТЫНСАРИН ОҚУЛАРЫ

«ИННОВАЦИЯ, БІЛІМ, ТӘЖІРИБЕ-БІЛІМ
БЕРУ ЖОЛЫНЫҢ ВЕКТОРЛАРЫ»

ХАЛЫҚАРАЛЫҚ
ҒЫЛЫМИ-ПРАКТИКАЛЫҚ
КОНФЕРЕНЦИЯСЫ

МАТЕРИАЛДАРЫ

II КІТАП

АЛТЫНСАРИНСКИЕ ЧТЕНИЯ

МАТЕРИАЛЫ

МЕЖДУНАРОДНОЙ
НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКОЙ
КОНФЕРЕНЦИИ

«ИННОВАЦИИ, ЗНАНИЯ,
ОПЫТ – ВЕКТОРЫ
ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ ТРЕКОВ»

II КНИГА

РЕДАКЦИЯ АЛҚАСЫ/ РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ

Қуанышбаев Сеитбек Бекенович, А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университетінің Басқарма Төрағасы-Ректоры, география ғылымдарының докторы, Қазақстан Педагогикалық Ғылымдар Академиясының мүшесі;

Жарлыгасов Женис Бахытбекович, А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университетінің Зерттеулер, инновация және цифрландыру жөніндегі проректоры, ауыл шаруашылығы ғылымдарының кандидаты, қауымдастырылған профессор;

Скударева Галина Николаевна, педагогика ғылымдарының кандидаты, доцент, Мәскеу облысындағы МОУ «Мемлекеттік гуманитарлық-технологиялық университеті» ректорының м.а.; Ресей Федерациясының жалпы білім беру ісінің құрметті қызметкері, Ресей;

Бережнова Елена Викторовна, педагогика ғылымдарының докторы, профессор Мәскеу халықаралық мемлекеттік қатынастар институты, Ресей;

Ибраева Айман Елемановна, «Қостанай облысы әкімдігінің білім басқармасы» ММ жетекшісі;

Онищенко Елена Анатольевна, «Педагогикалық шеберлік орталығы» жекеменшік мекемесінің Қостанай қаласындағы филиалының директоры;

Демисенова Шнар Сапаровна, педагогика ғылымдарының кандидаты, А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университетінің педагогика және психология кафедрасының меңгерушісі;

Утегенова Бибикуль Мазановна, педагогика ғылымдарының кандидаты, А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университетінің педагогика және психология кафедрасының профессоры;

Смаглий Татьяна Ивановна, А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университетінің, педагогика ғылымдарының кандидаты; педагогика және психология кафедрасының қауым.профессоры;

Жетписбаева Айсылу Айратовна, А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университетінің Ы.Алтынсарин атындағы әдістемелік кабинетінің меңгерушісі.

«Инновация, білім, тәжірибе-білім беру жолының векторлары»: 2023 жылдың 17 ақпандағы Халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция материалдары. II Кітап. – Қостанай: А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті, 2023. – 1231 б. = «Инновации, знания, опыт – векторы образовательных треков»: Материалы международной научно-практической конференции, 17 февраля 2023 года. II Книга. – Костанай: Костанайский региональный университет имени А.Байтұрсынова, 2023. – 1231 с.

ISBN 978-601-356-244-5

Жинаққа «Инновация, білім, тәжірибе-білім беру жолының векторлары» атты Алтынсарин оқулары халықаралық ғылыми-практикалық конференция материалдары енгізілген.

Талқыланатын мәселелердің алуан түрлілігі мен кеңдігі мақала авторларына заманауи білім беруді жаңғырту мен дамытудың, осы үдерісте қазақ ағартушыларының педагогикалық мұрасын пайдаланудың жолдарын, мұғалімдерді даярлаудың тиімді технологиялары мен форматтарын әзірлеу мен енгізу мәселелерін, ақпараттық қоғамдағы білім беру кеңістігінің ерекшеліктерін айқындауға, сондай-ақ педагогтердің инновациялық қызметінің тәжірибесін жинақтауға, педагогикалық үдеріс субъектілерін психологиялық-педагогикалық қолдауға мүмкіндік берді.

Бұл жинақтың материалдары ғалымдарға, жоғары оқу орындары мен колледж оқытушыларына, мектеп мұғалімдері мен мектепке дейінгі тәрбиешілерге, педагог-психологтарға, магистранттар мен студенттерге қызықты болуы мүмкін.

В сборнике содержатся материалы Международной научно-практической конференции Алтынсаринские чтения «Инновации, знания, опыт – векторы образовательных треков». Многообразие и широта обсуждаемых проблем позволили авторам статей определить векторы модернизации и развития современного образования, использования в данном процессе педагогического наследия казахских просветителей, вопросов разработки и внедрения эффективных технологий и форматов подготовки учителей, специфики образовательного пространства в информационном обществе, а также обобщения опыта инновационной деятельности педагогов, психолого-педагогической поддержки субъектов педагогического процесса.

Материалы данного сборника могут быть интересны ученым, преподавателям вузов и колледжей, учителям школ и воспитателям дошкольных учреждений, педагогам-психологам, магистрантам и студентам.

ISBN 978-601-356-244-5

УДК 37.02
ББК 74.00

10. Используя числа: 25,4 0,9 2,04 14,6 100,9

Определите:

1) Сложите первое и четвертое числа, и вы узнаете, какую площадь на планете занимают леса.(40млн км²)

2) От последнего числа отнимите второе число, и вы узнаете, сколько лет разлагается в почве консервная банка.(100лет)

3) Число из пункта 2 умножьте, на 5 и узнаете сколько лет, разлагается в почве пластиковая бутылка.(500лет)

4) Найдите сумму всех чисел, умножьте на 0 и узнаете, сколько лет стекло переработается в почве.

Представленные в статье примеры задач могут быть применены учителями при организации самостоятельного составления задач, а также использованы для дополнительных занятий, так и непосредственно на уроках математики для развития математической грамотности учащихся в контексте экологических проблем. Многие задачи, представленные в виде примеров на развитие математической грамотности в рамках экологических проблем рассмотрены в контексте родного края.

В данной статье, рассмотрен очень актуальный вопрос на развитие математической грамотности учащегося в контексте экологических проблем и представлены примеры задач. А выработанный алгоритм позволит каждому педагогу работать самостоятельно над созданием задач:

1. Определить контекст задачи.

2. Выбрать направление в соответствии с образовательной программой, в начале серии разработок достаточно узкого направления.

3. Разработка содержания задачи, в соответствии с достоверными фактами реальной жизни.

4. Выполнить стилистическое оформление задачи, основываясь на принципах доступности и наглядности.

5. При разработке серии задач запланировать создание сборника.

При этом математическая грамотность также развивает межпредметную связь, на примере созданных задач видна связь математики и экологии.

При создании задач каждому учителю нужно проявлять все свои творческие способности опираясь на факты из реальной жизни. Математическая грамотность позволяет развивать связь с глобальными проблемами, что позволяет обращать на них внимание общественности.

Список литературы:

1. Кочуров Б. И. География экологических ситуаций (экодиагностика территорий). – М.: ИГ РАН, 1997. – 156 с.

2. OECD (2017), PISA 2015 Assessment and Analytical Framework: Science, Reading, Mathematics, Financial Literacy and Collaborative Problem Solving, revised edition, PISA, OECD Publishing, Paris. с. 65 – 80.

ӘОЖ 37

ҚАЗІРГІ АҚПАРАТТЫҚ КЕҢІСТІКТЕГІ БІЛІМ БЕРУ ПРОЦЕСІНІҢ ӨЗГЕРУІ

Сагадиева Кенжегуль Биахметовна,
магистр, тренер, менеджер,
Педагогикалық шеберлік орталығы,
Қостанай қаласы, Қазақстан
biahmetovna@mail.ru

Аңдатпа

Мақалада «Клиптік ойлау» құбылысы, оның оқу процесіне әсері сипатталған. Классикалық оқыту моделінің мәселелері көрсетілген. Классикалық білім беру әдістері логикалық ойлауға бағытталған, өзектілігі ұрпақтың қабылдау ерекшеліктері оқу процесінің тиімділігіне айтарлықтай әсер етуіне тікелей байланысты. Мақсаты білім беру процесінің өзгеруіне мысалдар келтіріле отырып, өзгерістерден туындаған бірқатар проблемаларды шешудің мүмкін нұсқалары анықталуында.

***Түйінді сөздер:** Білім беру жүйесі, классикалық білім беру, білім беруді ізгілендіру, ақпараттық-компьютерлік технологиялар, «клиптік мәдениет», «клиптік ойлау».*

Аннотация

В статье описывается феномен «клипового мышления», его влияние на процесс обучения. Показаны проблемы классической модели обучения. Классические методы воспитания ориентированы на логическое мышление, актуальность которого напрямую связана с тем, что особенности восприятия поколения оказывают существенное влияние на эффективность учебного процесса. Цель состоит в том, чтобы выявить возможные варианты решения ряда проблем, вызванных изменениями, с приведением примеров изменения образовательного процесса.

Ключевые слова: *система образования, классическое образование, гуманизация образования, информационно-компьютерные технологии, «клиповая культура», «клиповое мышление».*

Abstract

The article describes the phenomenon of «clip thinking», its influence on the learning process. The problems of the classical learning model are shown. Classical methods of education are focused on logical thinking, the relevance of which is directly related to the fact that the peculiarities of the perception of the generation have a significant impact on the effectiveness of the educational process. The aim is to identify possible solutions to a number of problems caused by changes, with examples of changes in the educational process.

Key words: *education system, classical education, humanization of education, information and computer technologies, «clip culture», «clip thinking».*

Бүгінде жалпыға бірдей компьютерлендіру және ақпараттық технологиялар барлық қоғамдық процестердің әсері ерекше. Әрине, бұл білім беру процесіне де қатысты. Жаһандану біртұтас әлемдік ақпараттық кеңістікті құру процесі ретінде білім беру саласына әсер ете алмады. Ең алдымен, бұл ақпараттық компьютерлік технологияларды пайдалану негізінде оқытудың бірыңғай қағидаттарын пайдалануды, сондай-ақ білім беруді ізгілендіру үрдісіне байланысты білім беру мекемелерімен білім беру қызметтерін тұтынушылар арасындағы үздіксіз өзара іс-қимылды қамтамасыз етуді көздейтін бірыңғай ақпараттық – білім беру кеңістігін құру. Егер бұрын компьютерлік технологиялар білім беру процесінде тек қосымша құрал болса, бүгінде олар оның тиімділігін қамтамасыз ететін ажырамас компонент болып табылады. Білім беру жүйесіндегі модернизация алдымен формасы бойынша, содан кейін мазмұны бойынша оқытудың өзгеруіне әкелді.

Классикалық оқыту жүйесі пәндерді жүйелі түрде зерттеуге негізделген. Оның негізінде адамның жан – жақты дамуы қажеттілігін дәлелдейтін гуманизм идеясы жатыр, сондықтан классикалық білім беру жүйесінде гуманитарлық ғылымдарға маңызды орын беріледі. Классикалық білім әр түрлі пәндерді, ең алдымен тілдерді, тарихты, философияны, географияны, математиканы және бірқатар жаратылыстану пәндерін терең зерттеуді қамтыды. Бұл оқушылардың ой-өрісін кеңейтуге мүмкіндік берді және дүниетанымның қалыптасуына ықпал етті. Классикалық білім кәсіби біліктілікке жету үшін қажет база ретінде ғылыми білім мен синоним деп айтуға болады.

Білім әр қашан қоғамның қажеттіліктерін қанағаттандыруға тырысады. Ұзақ уақыт бойы білім беру мекемелері тек білім беру функциясын орындауға арналған деп есептелді, сондықтан жүйелі білімге, дағдылар мен дағдыларға баса назар аударылды, ал білім абсолютті құндылық болды. Бұл жағдайда адам есепке алынбайды, оның жеке ерекшеліктерін ескермей, «орташа» оқушыға есеп жасалды. Классикалық оқыту жүйесі білімнің маңыздылығымен қатар адамды негізгі құндылық ретінде көреді. Ол білімді игеруге ғана емес, сонымен бірге шығармашылық ойлауды, қарым-қатынас дағдыларын дамытуға, руханиятты тәрбиелеуге, яғни жан-жақты дамыған тұлғаны қалыптастыруға бағытталған. Мұндай білім беру жүйесі жоғары педагогикалық құзыреттілікті, сондай-ақ мұғалім тарапынан ғана емес, сонымен бірге оқушы тарапынан да үлкен жұмысты талап етеді, демек, уақыт шығындары. Сонымен қатар, нәтижелерді бағалау қиындық тудырады. Жаһандану жағдайында нәтижелерді бағалау әдістері мен критерийлерін біріздендіру қажет, бұл жеке көзқараспен жүзеге асыру өте қиын. Ізгілендірудің қазіргі тенденциясы тек жеке тұлғаға бағытталған тәсілді ғана емес, білім беруді білім беру қызметтерін тұтынушыға бағыттайды. Білім қызметке айналады және нарықтық экономика заңдарына бағынып, формасы мен мазмұны бойынша өзгеруге мәжбүр болады. Білім беру процесінің сәттілігі оның қатысушыларының оң және жеке маңызды нәтижелеріне қызығушылыққа байланысты, бұл тек мұғалімдер мен оқушылар ғана емес, сонымен қатар оқушылардың ата-аналары. Оқытудың заманауи әдістері физикалық және эмоционалдық жағдайды сақтауға бағытталған және оқушылардың қалауымен жек епсихофизикалық ерекшеліктерін ескереді.

Оқытудағы жеке бағдарланған тәсіл ақпаратты қабылдау механизмдеріне әсер етті. Сонымен, К. г. Фрумкин ауызша және жазбаша мәтінді қабылдау және кейіннен көбейту бойынша зерттеулер жүргізіп, қабылдаудың фрагменттік сипаты туралы қорытындыға келді. Батыс әдебиетінде

қабылдаудың бұл түрі шартты түрде «клиптік ойлау» деп аталды. Бұл термин ішінара американдық футуролог Э.Тоффлердің «клип мәдениеті» сияқты ақпараттық қоғамның әлеуметтік-мәдени құбылысы туралы алғаш рет айтқан еңбектерінен туды [1, 557 б.]. «клиптік ойлау және сызықтық мәтіннің тағдыры» жұмысында Фрумкин осындай сананы тудырған бес негізгі факторды келтіреді:

1) өмір қарқынын жеделдету және онымен тікелей байланысты ақпарат ағыны көлемінің ұлғаюы, бұл ақпаратты іріктеу мен қысқарту, Басты бөлектеу және артық сүзгілеу, сөздерді аббревиатуралармен ауыстыру проблемаларын тудырады;

2) ақпараттың неғұрлым өзектілігіне және оның түсу жылдамдығына қажеттілік;

3) келіп түсетін ақпараттың әр түрлілігін арттыру;

4) бір адам бір мезгілде айналысатын істер санын ұлғайту;

5) әлеуметтік жүйенің әр түрлі деңгейлеріндегі демократия мен диалогтың өсуі, риториканың диалектикаға ауысуы және пікірталасқа уағыздау [2].

Автордың пікірінше, жоғарыда келтірілген жағдайлар ол «балама» деп атаған ақпаратты қабылдаудың жаңа формасының пайда болуына әкелді («балама» – «ауысу» сөзінен). Альтернативті мәдениеттің негізгі белгілері: ақпарат ағынының жоғары фрагменттілігі, кіретін ақпараттың алуан түрлілігі және толық гетерогенділігі және фрагменттерді жылдам ауыстыру дағдысы [2]. Дегенмен, көптеген зерттеушілер (Дж. Вольф, Л. Розен, Т. В. Семеновских, А. Б. Фельдман, К. Г. Фрумкин және т.б.) қабылдаудың жаңа формасы оқу процесіне қатысты оң және теріс салдарға ие екенін атап өтті. Қазіргі жағдайда білім беру жүйесіндегі өзгеріс. Ойлаудың жаңа формасының сипаттамасы-зейінді бірден ауыстыра білу, тез және қысқа ойлау қабілеті және мағынаны қысқа, сыйымды сөз тіркестерімен жеткізе білу. Сонымен қатар, бірден бірнеше қабылдау арналарының бір уақытта жұмыс істеуіне қарамастан, негізгі назар визуалды арнаға аударылады. Түсіну үшін үнемі визуализация қажет. Дәрістердің классикалық форматы бүгінгі таңда білім беру қызметтерін қазіргі тұтынушының талаптарына сәйкес келмейді, өйткені оны қабылдау қиын. Кез-келген теориялық материал өте үлкен көлемдегі бейнемен қамтамасыз етілуі керек. Бұл қазіргі жағдайда білім беру процесінің өзгеруін талап етеді. Модернизацияның ең қарапайым, бірақ қаржылық шығынды бөлігі-оқу процесін техникалық жабдықтау. Алайда, мұғалімдерді қайта даярлау сияқты ұйымдастырушылық сәт көптеген мәселелермен бірге жүреді. Қиындықтар, әдетте, оқу процесін цифрлық шындықтың жаңа жағдайларына келтіру қиынға соғатын классикалық мектеп мұғалімдерімен (мәтіндік мәдениет мұғалімдері деп аталады) туындайды. Бұл проблемалар ақпараттық технологияларды оқытудың қысқаша курстарын және оларды оқу процесінде қолдану мүмкіндіктерін ұйымдастыру арқылы жоюға тырысады, бірақ көбінесе жаңа білімді қолдану теориялық материалды слайд форматындағы офлайн бейне сериясымен қайталаумен шектеледі, бұл қазіргі заманғы ұрпақ үшін жеткіліксіз. Бүгінгі студент ақпаратты басқаша қабылдайды және онымен басқаша жұмыс істейді. Бүгінгі таңда оқу-әдістемелік базаны электронды түрге көшіру жеткіліксіз. Электрондық ресурстар визуалды және аудио ақпаратпен толықтыруды талап етеді және тек ақпараттық іздеу функциясын ғана емес, интерактивті болуды да талап етеді. Бұл жағдайда студенттердің қажеттіліктерін ғана емес, сонымен қатар жеке білім беру мүмкіндіктерін де ескеру қажет, сондықтан материалдар әр түрлі деңгейлерде, формаларда және мазмұн көлемінде болуы керек.

Қазіргі ұрпақтың ақпаратты қабылдау ерекшелігі электронды ресурстар оқу процесінің теориялық бөлігінің әдістемелік қолдауы ғана емес, сонымен қатар материалды бекіту және алынған білімді бағалау үшін қолданылуы керек жағдайларды талап етеді. Бағалау құралдары қиындықтардың ерекше түрін тудырады. Білім беру қазіргі заманғы білім беру қызметтерін тұтынушының барлық жеке ерекшеліктері мен тілектерін ескеруге арналған болса да, бағалау құралдары қарапайым болуы керек, сонымен бірге теориялық және практикалық материалдардың үлкен блоктарын қамтиды және қазіргі жаһандану процестерінің талаптарына жауап беру үшін біртұтас болуы керек. Қазіргі білім беружүйесінде қашықтықтан оқыту әдістері негізінде жүзеге асырылатын ашық білім беру түрі пайда болды. Ашық білім оқушылардың оқу орнын, уақытын және қарқынын еркін таңдауын қамтиды. Ашық білім беруде қолданылатын қашықтықтан оқыту әдістері өте алуан түрлі, бірақ барлығы ақпараттық технологияларды қолдануды талап етеді. Қашықтықтан оқытудың алғашқы әдістерінің бірі теледидарлық дәрістер болды, олардың жетіспеушілігі – кері байланыстың болмауы – бүгінде желілік технологиялар арқылы оңай шешіледі. Бүгінгі таңда сұрақтар қою мүмкіндігі бар бейне дәрістермен онлайн семинарлар, сондай-ақ оқушылар оқу материалын электронды түрде алатын және әр түрлі байланыс арналарын пайдалана отырып, тьютерлерден кеңес ала алатын кейстер кеңінен қолданылады. Осылайша, білім беру қызметтерінің заманауи тұтынушысы білім беру ресурстарына қол жеткізіп қана қоймай, сонымен қатар оқу процесін басқаруға мүмкіндік алады.

Қазіргі оқушының қабылдау ерекшеліктері уақыт тапшылығын сезінетін тұтынушыға бейімделу үшін оқыту жүйесін өзгерту қажеттілігіне әкелді. Бірақ жаңа әдістер этика мен эстетиканы прагматикамен алмастыруды көрсететін ойлаудың альтернативті түрін одан әрі нығайтуға ықпал етеді. «Клиптік ойлау» құбылысының зерттеушілері оны тек жағымды ғана емес, сонымен қатар

жағымсыз салдарлар деп санайды. Жылдам өзгеретін ақпараттың қазіргі әлемінде миды ақпараттың шамадан тыс жүктелуінен қорғау сөзсіз плюс болып табылады. Жылдам ауысу миды қажетсіз ақпаратпен шамадан тыс жүктемеуге мүмкіндік береді. Көп тапсырма бір уақытта қаншалықты тапсырмаларды орындауға мүмкіндік береді, ал жылдам әрекет ету кез келген өзгерістерге бейімделу арқылы оны тиімді орындауға мүмкіндік береді. Дегенмен, ақпаратты қабылдаудың жаңа түрі есте сақтау процестеріне әсер ететін ұзақ мерзімді шоғырлану қабілетінің жоғалуына себеп болды. Қазіргі студенттер материалды өте мұқият қарап, жадында өте қысқа уақытқа созылатын үстірт білімді ғана қалдырады. Зерттеулер көрсеткендей, қазіргі студенттер ұзақ мәтіндерді қабылдай алмайды және нәтижесінде сіңіре алмайды. Мәтіндерді рефераттауда үлкен қиындықтар туындайды, өйткені олар олардың мәнін аша алмайды. Кез-келген уақытта бір рет басу арқылы сіз дайын рефератты таба аласыз немесе кез-келген жұмысты қысқаша жүктей аласыз. Әрине, бұл уақытты үнемдейді, бірақ оқу сапасына теріс әсер етеді, өйткені аналитикалық ойлау қабілеті дамымайды. Ақпаратты фрагментті, бөліктер мен үзінділермен қабылдау, олардың арасында синтетикалық талдау жоқ, өз ойларын білдіру өте қысқа, тезистік презентацияға әкеледі. Сарапшылар мұны» клиптік ойлау « дамудың алғашқы кезеңдерінде балаларда қалыптаса бастайтындығымен түсіндіреді, уақыт тапшылығы жағдайында ата-аналар балалармен нақты, тірі қарым-қатынасты виртуалды түрде алмастырады. Сарапшылар сонымен қатар «клиптік ойлау» қысқа бейнелерді, бір-бірімен байланысты емес телевизиялық жаңалықтар материалдарын жүйелі түрде қарау, тақырыптарды еркін оқу, әлеуметтік желілердегі жаңалықтар лентасын айналдыру және уақыт тапшылығы жағдайында ақпаратты жылдам үстірт тұтынумен байланысты басқа құбылыстар процесінде қалыптасады деп санайды [3]. «Клиптік ойлаумен» күресудің пайдасы жоқ. Мамандар әр түрлі әдістерді ұсынады, атап айтқанда, материалды үзінді түрде беру, ақпаратты суреттер, презентациялар, жарқын және есте қаларлық өрнектер арқылы визуалды бейнелермен байланыстыру. Пікірталас әдісін немесе пікірталас технологияларын қолдану пайдалы, олар тек дәлелді ойлауға ғана емес, сонымен қатар өз көзқарастарын қорғауға және керісінше түсінуге үйретеді, ал дәлелді іздеу логикалық процестерді ынталандырады. Оқушыларды жай ғана ақпаратты өткізіп қана қоймай, ойлануға мәжбүрлеу үшін, біржақты дайын қорытынды болмаған кезде оларға екі бір-бірін жоққа шығаратын мәлімдеме беру арқылы парадокс әдісін қолдануға болады[4,768-772 б.]. Мәтіндерді жинақтау және талқылау талдау дағдыларын дамытуға, құбылыстар арасындағы себеп-салдарлық байланысты табуға ықпал етеді. Бұған кедергі келтірмейді, тек заманауи ақпараттық технологиялар ықпал етеді, бірақ іс-әрекеттің тиімділігі оқу процесінің барлық қатысушыларын белсенді және үнемі қосқанда ғана мүмкін болады. Сарапшылардың пікірінше, клиптік ойлау қазіргі жас ұрпақтың ауруы емес, өмір сүру жағдайына табиғи жауап екенін түсіну маңызды. Клиптік ойлау-бұл қазіргі адамның ойлау қабілеті және оны қоғамның жан-жақты дамыған мүшесін тәрбиелеу үшін білім беру процесінде ескеру қажет.

Әдебиеттер тізімі

1. Тоффлер Э. Болашақ Шок. М.: АСТ, 2002. 557 Б.
2. Фрумкин К. г. Клиптік ойлау және сызықтық мәтіннің тағдыры. 2010. Философиялық пор тал. Екі жалғасы туралы түсінік. URL: http://nounivers.narod.ru/ofirs/kf_clip.htm (өтініш берілген күні: 12.01.2023).
3. Клиптік ойлау мектеп оқушысы, мұғалім, ата-ана мәселесі ретінде. Халықтық білім беру инспекторының блогы. URL: <http://eduinspector.ru> (өтініш берген күні: 13.01.2023).
4. Тайлақов У. Н. мектептің бірыңғай ақпараттық-білім беру кеңістігі білім беру процестерінің сапасын арттыру факторы ретінде // Жас ғалым. 2013. № 5. 768-772 ББ.

УДК 37.026.6

ИНТЕАКТИВНЫЕ МЕТОДЫ И ПРИЁМЫ В РАЗВИТИИ РЕЧИ УЧАЩИХСЯ

Сагимбаева Жанар Талгатовна
учитель русского языка и литературы
КГУ «Общеобразовательная школа им. М.Дулатулы
отдела образования города Рудного»
Управления образования акимата
Костанайской области
г. Рудный, Казахстан
janar_82_27@mail.ru